

כפי' בגיטין

1. גמרא גיטין סג:

מתני'. גט מעושה, בישראל - כשר, ובעובדי כוכבים - פסול; ובעובדי כוכבים, חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישאל אומרים לך וכשר. גמ'. אמר ר"נ אמר שמואל: גט המעושה בישראל, כדין - כשר, שלא כדין - פסול ופוסל

2. רמב"ם פ"ב גירושין ה"כ

מי שהדין נותן שכופין אותו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש, בית דין של ישראל בכל מקום ובכל זמן מכין אותו עד שיאמר רוצה אני ויכתוב הגט והוא גט כשר, וכן אם ד הכוהו גוים ואמרו לו עשה מה שישאל אומרים לך ולחצו אותו ישראל ביד הגוים עד שיגרש ה הרי זה כשר, ואם הגוים מעצמן אנסוהו עד שכתב הואיל והדין נותן שיכתוב הרי זה גט פסול. ולמה לא בטל גט זה שהרי הוא אנוס בין ביד גוים בין ביד ישראל, שאין אומרים אנוס אלא למי שנלחץ ונדחק לעשות דבר שאינו מחוייב מן התורה לעשותו כגון מי שהוכה עד שמכר או נתן אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשות או עד שנדרש מדבר שאסור לעשותו אין זה אנוס ממנו אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה. לפיכך זה שאינו רוצה לגרש מאחר שהוא רוצה להיות מישראל רוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו. לא היה הדין נותן שכופין אותו לגרש וטעו בית דין של ישראל או שהיו הדיוטות ואנסוהו עד שגירש הרי זה גט פסול, הואיל וישראל אנסוהו יגמור ויגרש, ואם הגוים אנסוהו לגרש שלא כדין אינו גט, אע"פ שאמר בגוים רוצה אני ואמר לישראל כתבו וחתמו הואיל ואין הדין מחייבו להוציא והגוים אנסוהו אינו גט.

3. כתובות סג:

היכי דמיא מורדת? אמר אמימר: דאמרה בעינא ליה ומצערנא ליה, אבל אמרה מאיס עלי - לא כייפינן לה. מר זוטרא אמר: כייפינן לה. הוה עובדא ואכפה מר זוטרא, ונפק מיניה רבי חנינא מסורא. ולא היא, התם סיעתא דשמיא הוה.

4. רמב"ם פ"ד אישות ה"ח

אשה שמנעה בעלה ד מתשמיש המטה היא הנקראת מורדת, ושואלין אותה מפני מה מרדה, אם אמרה מאסתיה ואיני יכולה להבעל לו מדעתי ה כופין אותו להוציא לשעתו לפי שאינה כשבויה שתבעל לשנוי לה, ו ותצא בלא כתובה כלל ותטול בלאותיה הקיימין בין מנכסים שהכניסה לבעלה ונתחייב באחריותו בין מנכסים שלא נתחייב באחריותו, ואינה נוטלת משל בעל כלום ואפילו מנעל שברגליה ומטפחת שבראשה שלקחן לה פושטת ונותנת וכן כל שנתן לה מתנה מחזרת אותו שלא נתן לה על מנת שתטול ותצא.

5. ספר הישר (חלק התשובות) סי' כ"ד

ועל זה ידו כל הדווים איך יטעה חכם לומר שכופין הבעל לגרש באמירת מאוס עלי הלא בהשמים ביני לביןך ובנטולה אני מן היהודים חזרו לומר שמא עיניה נתנה באחר (גדרים צ:) ועוד אמרינן שלא יהא כל אחת ואחת הולכת ותולה עצמה ביד גוי ומפקעת עצמה מיד בעלה בחנם תתלה בעכו"ם אם מורדת [ועוד] דא"כ מצינו חוטא נשכר.

6. שטמ"ק כתובות סד. ד"ה וכתב ר' יונה

וכתב רבינו יונה ז"ל וז"ל דאע"ג דאין כופין לתת גט באומרת מאיס עלי היינו כפייה בשוטים אבל ב"ד מודיעים לו שמצוה עליו לגרשה ונותנין לו עצה שיגרשנה ואם לא יגרשנה האי מאי דאמרינן האי מאן דעבר אדרבנן מצוה למקרייה עבריינא. ור"ת ז"ל היה אומר שאפילו זה לא נאמר לו אלא שאם יבא לימלך אם יגרשנה בלא כתובה ב"ד נותנין לו עצה שיגרשנה לאלתר

7. שו"ת יביע אומר ח"ג אה"ע סי' י"ח ס"ק י"ג

גם אני בעניי אומר שבזה"ז דאחסור דרי בארצות החופש והדרור ואיש הישר בעיניו יעשה ורבתה החוצפה בעולם והנסיון הורה שכאשר עוזבות את בעליהן בטענת מאיס עלי ואשתהויי אשתהו מבלי לפטרם בגט הולכות ויושבות עם גברים אחרים וגם בוש לא יבושו גם הכלם לא ידעו ומרבין ממזרים בעולם

8. מרדכי כתובות סי' ר"ד

וכולהו היו כייפינן להו בשוטים דאילו בדברים לא יוסר עבד מיהו בכל הני דלא קתני כופין אלא יוציא ויתן כתובה לא כפינן אלא בדברים בעלמא כדפי' לעיל ולא בשמתא דשמתא חמירא מנגידא ... אבל הר"ם הכהן אומר בשם ר"ת דנוכל לעשות שנקבל עלינו גזירה שלא לישא וליתן עמו עד שיקבל ליתן גט אבל לנדות לא וכן עשה ר"ת מעשה באחד שלא היה מאותן שכופין להוציא ונדהו עד שנתן גט ופסל אותו גט וצוה לעשות לו גט אחר

9. רמ"א אה"ע סי' קנ"ד סכ"א

ומכל מקום יכולין ליגזור על כל ישראל שלא לעשות לו שום טובה או לישא וליתן עמו או למול בניו או לקברו עד שיגרש ובכל חומרא שירצו ב"ד יכולין להחמיר בכהאי גוונא, ומלבד שלא ינדו אותו

10. ספר הישר שם

אך אם כל רבותינו שוין בדבר תגזרו באלה חמורה על כל איש ואשה מזרע בית ישראל הנלוים אליכם שלא יהו רשאין לדבר עמו לישא וליתן עמו להאריחו ולהאכילו ולהשקותו וללוותו ולבקרו בחלותו ועוד יוסיפו חומר ברצונם על כל אדם אם לא יגרש ויתיר אותו האיש את הילדה הזאת שבזה אין כפייה עליו שאם ירצה מקיים והוא לא ילקה בגופו מתוך נידוי זה

11. מהרי"ק סי' קל"ה

ומ"מ כדי להסתלק מכל ספק היה נראה לע"ד לעשות כמו שכתב רבינו תם בתשובה גבי אומרת מאיס עליא וז"ל אך כל רבותיי שוים בדבר תגזרו באלה חמורה על כל איש ואשה מזרע בית ישראל ועל כל הנלוים עליהם שלא יהיו רשאין לדבר עמו ולישא וליתן עמו ולהרויחו ולהאכילו וללוותו ולהשקותו ולבקרו בחלותו. ועוד יוסיפו חומרות כרצונם על כל אדם אם לא יגרש ויתיר אותו האיש את הילדה הזאת שבזה אין כפייה עליו שאם ירצה ימצא לו מקום והוא לא ילקה בגופו מתוך נידוי זה אך אנו נתפרד מעליו עכ"ל ר"ת

12. שו"ת תשובות והנהגות ח"א סי' תשפ"ט

אמנם נראה שכל זה היינו לביישו עד שינהגו עמו כמנודה שלא ישאו ויתנו עמו ולא יעשו לו טובה, שדומה לנידוי ונחשב בזה"ז שאין נידוי כנידוי (החזו"א זצ"ל נתקשה מה שאוסר בפ"ת בזה"ז, אבל נראה כמ"ש).

אבל כשאין מבזין אותו אלא רק שאין מכבדים אותו והיינו שמודיעים שלא יקבל כאן ובשאר בתי כנסיות עליה לתורה ולא ישמש כש"ץ לא דמי כלל לנידוי אף שיש בה בזיון קצת עיקר שידע שהציבור אינם מרוצים מהתנהגותו שמתאכזר לאשתו אבל לא נקרא כפייה כלל

13. מרדכי גיטין סי' תס"ט

עוד אומר ר"ת שאם קדש אדם אשה ואינה חפצה אין לכופו לא בדיני ישראל ולא בעובדי כוכבים שיגרש אך אם נתפס עבור מס או ד"א יכולים לומר לו לא נעזור לך לצאת מתפיסתך עד שתגרש דאין זו כפייה דאין עושין לו דבר רק שנמנעים מלעזור לו

ב"ה מנ"א תשנ"ב

בדבר התקנה של חוק חרש אשר יש טועים שיש בכך תקנה להצלת בנות
ישראל מכלי העיגון בעזרתן של חוקי המדינה. אולם פשוט הוא בעיני
שאינו זה תקנה אלא סכנה וחשש גדול מאוד כאשר גם יתערבו בזה אינשי דלא
מעלי. הרי הכל יודעים שכל גט שיודעים ברור שהבעל נתן אותו בגלל פחד
של חיוב ממון עפ"י חוקי המדינה ולא לפי דין תורה"ק או פחד מעונש מאסר
הרי זה גט מעושה שלא כדין והגט פסול, ורק אם היה פסק דין של בי"ד
צדק חרדי ידוע ומפורסם שהם כשרים ומומחים בעניני גיטין אז שפיר הם
יכולים לכות את הבעל גם עפ"י הערכאות ולעשות כל מה שהבי"ד של ישראל
אומר לו.

לכ
זוהר רמשי"ה האלה כמו כמקנה
גמל ירד מפני סדר (נחמד/צדק)
קמל

ב"ה, יום כ"ח מנ"א תשנ"ב

בדבר התקנה של הצעת חוק חרש אשר יש טועים שיש בכך תקנה להצלת בנות
ישראל מכלי העיגון בעזרתן של חוקי המדינה. אולם פשוט הוא בעיני
שאינו זה תקנה אלא סכנה וחשש גדול מאוד כאשר גם יתערבו בזה אינשי דלא
מעלי. הרי הכל יודעים שכל גט שיודעים ברור שהבעל נתן אותו בגלל פחד
של חיוב ממון עפ"י חוקי המדינה ולא לפי דין תורה"ק או פחד מעונש מאסר
הרי זה גט מעושה שלא כדין והגט פסול, ורק אם היה פסק דין של בי"ד
צדק חרדי ידוע ומפורסם שהם כשרים ומומחים בעניני גיטין אז שפיר הם
יכולים לכות את הבעל גם עפ"י הערכאות ולעשות כל מה שהבי"ד של ישראל
אומר לו.

עכ"פ חושבני שהחוק הזה הוא מסוכן ויכול לגרום ח"ו תקלה ויותר
טוב שהחוק לא יהי' משיהי'.

שלמה זלמן אויערבאך

נ.ב.

את הדברים האלה כבר כתבתי
מזמן ורק מפני סבה נתעכב עד כה

הנ"ל